

Primož Trubar

Tržaški spomin iz leta '37

8. junija je bila 443 obletnica rojstva Primoža Trubarja. Ime velikega moža mi je obudilo kraj uskokov, ko ga slišim in čujem, spomin na ona težka leta, ko nam je bilo v Trstu zabranjeno govoriti slovenski in ko smo si, kljub italijansko-fašistični prepovedi, znali pomagati ter smo se skrivoma učili našega slovenskega jezika.

V Ulici Battisti so bili v nekem zavodu v večernih urah nazaj tečaj, kjer se je nekaj naših fantov in deklet učilo knjigoznanost, razne trgovske predmete in nemščino. Ker pa so ta tečaj vodili slovenski profesorji, smo se kaj kmalu z njimi domenili, da bomo z njihovo pomočjo, pod pretrvezo, da se učimo knjigoznanost in nemščine, skrivaj začeli tudi tečaj za slovensčino.

Kot žuboreči studenc izpod kule — tako je privrela na dan naša najboljša mladina in tečaj se je mahoma razširil in tako počel, da so ga obiskovali številni študentje, delavci in otroci kar v štirih skupinah.

Kolikoli truda, kolikoli požrtvovalnosti, kolikoli poguma je bilo treba, da mladina, ki ni poznala slovenske šole, dobi ono prvo jezikovno podlogo ter začne polagoma pisati šolske naloge, ki so jih popravljali profesor Kosevel, pokojni Kleinmayr in drugi požrtvovalni tovariši, ki danes neumorno nadaljujejo svoje delo. V tej ilegalni šoli mi nekateri proč slisali o Trubarju, ki nam ga je v letnem predavanju opisal nepopolni prijatelj in dobitnik slovenske tržaške mladine, pokojni Kleinmayr. Prišel je med nas tudi pisatelj France Beška, ki nas je prisel iz Gorice obiskat v novoizdano šolo ter v lepših predavanjih znal predal z živo besedo v duše mladih tržaških Slovencev ono, kar se ne da izbrati. Ta mladina je kasneje z dejanjem pokazala, da je razumela svoje poslanstvo in da se zaveda, kaj veremu narodu pripada.

Zavest, da je že 400 let, odkar se od Trubarja dalje piše naša slovenska beseda, nam je bila nova vzpodbuda, da to besedo ohranimo in preneseemo na naš bodoči rod. V naših vrstah ni bilo odklepanja, ni bilo strahu. Dejstvo, da je kdo začel, je bilo potrdilo, da je zavesten Slovec, ki se kljub temu, da ga čaka le prepogajanje in zapor, iz čiste ljubezni do svojega naroda učil slovenskega porednega jezika. Tu so naši najmlajši prvci slisali imena naših pisateljev in pesnikov, prvi zamakneno poslušali pesem slovenske čiste govornice ter se zavdali, da so sinovi miroljubne, naša naroda velikih moči.

Primož Trubar, kako daleč si vendar tako blizu je vsa prirečlost! Zapolnili sem si Trubarjevo ime, ki je povezovalo z vsem, kar me spominja na našo zaščiteno mladost, na isto mladost, ki je šla skozi trpljenje in borbo. Koliko je tedaj učencev, ki so z našo vedno živjeto podprtali in podbrli, da se tržaški Slovenci ne bodo uničili in zatrti! Ivanček Štregar, Slavko Lenasi, Voljka Anuš, Zorka Perello in drugi imajo danes nešteto naslednikov. Vihar nas ni uničil, odkar se je smeti in ostali so samo tržaški-tržaški hrasti, ki

še celo padli pogajajo nove veje, nove korenine... Na mestu, kjer je bil za časa jašizma omenjeni zavod, smo po vojni do letos gledali porušene zidove. Mladinci iz leta 1937 smo po vojni večkrat upravičeno mislili: tu bi nam morali postaviti naš Narodni dom.

Sedaj pa se dviga na tem mestu železno ograjeno, ki pričča, da se bo tam gradila visoka palača, ki ne bo naša. Palača ne bo naša, toda naši so vsi tam rojeni spomini na one težke in slavne dni. V nas je zgrajena mnogo večja nezrušljiva stavba, ki bo naprej in naprej rasla v naših potomcih. Ona nam je dala moč za junštva, ki so začudila ves svet, ona nam bo dala moč, da sezidamo nove šole, nov Narodni dom.

Lepo mi je v mislih, ko se mi zdi, da slišim in vidim, kako bodo naši otroci in otroci v mnogo lepših časih v naših prostorih slisali zgodovino moza, ki se ga že preko 400 let spominjamo.

Tisti, ki so hoteli in mislili, da bomo tržaški Slovenci kulturno umrli in da bomo na Trubarja in njegove naslednike pozabili, gredo polagoma v pozabo. Njih zgodovina se je končala na milanskem trgu Loveto, kakor se običajno končuje zgodovina nasilničev in lažnivcev.

Mi pa nosimo Trubarjevo ime od roda do roda naprej. Prepričan sem, da bo naša njegova ime med nekdanji tečajniki spomin na še marsikaj drugega. Spominja nas na tiste dni, ki so bili tako mračni in težki a vendar lepi in slavni. Naša zgodovina ni in ne bo zgodovina nasilistev, naša je zgodovina miru, kulture in dosledne obrambe pravičnosti, za katero je toliko naših moči in žena darovalo življenje. Ta zgodovina ne pozna konca, ne gre v pozabo. Naši bodoči vzgojitelji bodo še neskončno ted ponavljali novi slovenski mladini predavanja, ki bodo kakor v preteklih mračnih dneh, tudi v bodočih — vedih nosila nam tako pomemben naslov: Primož Trubar.

DANILO KORENIKOV

Jugoslavanski les vsebuje ljubeznost Stradivarijevih gosli

Italijanski mojstri v izdelovanju gosli v Cremoni Stradivari, Amati, Guarneri niso uporabljali nikakršnega tajnega načina za izdelavo violin, kakor se je še pred kratkim mislilo. Sodobna veda o spoznavanju lastnosti lesa ter o akustiki sta razsvetlila mnoga vprašanja. Vsa skrivnost starih mojstrov je bila v tem, da so dobro poznali vse lastnosti lesa prikladnega za izdelovanje violin, t. j. resonančne lesa. Mojstri so najskrbneje izbirali les in ga šli iskati tudi v najoddaljenejših krajih. Najboljša smrekovina za glasbila se dobiva le v gorskih pragozdovih. V Italijo pa so dovažili le vrste resonančni les iz Slovenije in Bosne.

V planinskih gozdovih Slovenije in Bosne, od koder so les za izdelovanje violin dobivali Stradivari, Amati in drugi mojstri, se nabaja še danes le vrste resonančni les, ki ga bodo sedaj posebej vzgajali in ga začeli, da ga ne bodo uporabljali v druge namene.

Pred velikim praznikom jugoslovanske ljudske plesne umetnosti Ljudski plesi jugoslovanskih narodov

SO TEM NARODOM POMAGALI, DA SO SE OHRANILI NA SVOJI ZEMLJI

Poleg drugih narodnih plesov nam bodo pesalci iz Zagreba pokazali slavon-sko, vrljiko, dalmatinsko in bunjevačko kolo

Naš list je že objavil, da bo imel Državni ansambel narodnih plesni in plesov NR Hrvatske iz Zagreba v kratkem v Avditoriju samostojen večer jugoslovanskih plesov in pesmi. Tako bomo imeli priliko, da spoznamo najboljše folklorne ansamble Jugoslavije, ki je svojemu domovino že večkrat uspešno zastopaj na mednarodnih prireditvah in ki je sedaj na potu na londonski festival. Hkrati pa se bomo seznanili s celo vrsto hrvatskih, srbskih in makedonskih ljudskih plesov, ki so še danes pravi folkloriz biseri.

Brez dvoma spadajo stari ljudski plesi med najzrazitejše oblike naše stare ljudske kulture. Toda kakor je pri nas Slovencev danini pomen teh plesov in z njimi združenih običajev že skoro zamrl, je Hrvat, Srbom in Makedoncem narodni ples, ki ga predstavljajo v glavnem njihovo kolo, še vedno vrelec ustvarjalnih sil. Ti stari ljudski plesi predstavljajo tako važna sestavina njihove ljudske kulture in umetnosti živo vez preteklosti njihovih narodov s sedanjostjo in bodočnostjo.

sega začetka — v njenem zarodku — degeneriranost. Pomnilno nadalje se to: vsi narodni plesi Hrvtov, Srbov in Makedoncev, ki odražajo nekako kulturno-politični obraz teh narodov, so skozi vsa stoletja tujega — zlasti turškega — zatiranja izpricvali bitnost in zavest teh narodov ter pomagali pri tem, da so se ohranili na svoji zemlji. Če bi bilo »stebljanje« in »reč pod lipo« naših Korošcev, obredje ezelenega Jurija in »čromalsko kolo«, dalje prekmurski in panonski delovni in svatbeni plesi, istrska opasila itd. v preteklosti bolj zasidrana, bi se bil naš narod gotovo prav na Korškem, obrobranih krajih Starijske in Premurja ter končno v Istri še bolj obdržal.

Sociološko pa je zanimivo, da je prav v teh narodnih plesih poudarjena narodna povezanost ljudstva. Kola izražajo enotnost, bratstvo med ljudmi, oblikujejo pesalce v ljudskupnost, kjer ni razlik, medtem ko predstavljajo običajen mešaničarski ples, ples posameznih parov. Kar je bistveno, v kolu so Hrvti, Srbi in Makedonci izrazili svoj nežiren moč in zdravo življenjsko rado, najbolj slovesne in ljudske trenutke svojega življenja, svoje narodno trpljenje in neushljivo željo po svobodi!

Za razvoj turizma v Slovenskem Primorju

Soška dolina po svoji lepoti, kraški svet po svojih posebnostih privablja vedno več tujcev

V Slovenskem Primorju se je mudila skupina strokovnjakov, ki so proučevali možnosti razvoja turizma v teh krajih. Ekspozicija sestavljajo geografski, arhitektonski, zgodovinski, biološki in drugi strokovnjaki. Vsestranski pregled razkriva, da so krajski pogoji izjemno dobri in podleža gošče razvedno hitrejši tempo s šubarjo ali ročkom v roki ter z besedami: »Bže bre, udri brate.«

Se po so v naših krajih v dobi pred prvo vojno plesali »Češko besedo«, so Nemci in Italijani strmeli nad slikovitostjo in razgibanostjo tega plesa. Tako se vsiljuje misel, da je zajela svoj polizanost in duh mešaničarske družbene kulture, ki je hotela tudi v svojo četvorko pokazati napredek časa, prav zaradi njene brezizraznosti, pomankljavosti klenosti in pretežne zakorenjenosti v čutnosti in kozmopolitni miselnosti je od

Domacija v Zadnji Trenti (Zapodnom). V ozadju bovski Grintovec

lini, kakor v kraškem svetu, kjer so znamenite podzemske jame. Poleg svetovno znane Postojnske jame in pa Skočjanske jame pri Divači je na kraškem svetu Slovenskega Primorja po cenitvi pokojnega geologa in speleologa, poznavalca podzemskih jam dr. Serka okrog deset tisoč večjih in manjših jam ter volin, od katerih je preiskanih deset okrog sto. Kras s svojimi podzemskimi lepotami prihaja v poštev v glavnem za krajski ogled teh znamenitosti in manj kot kraj za oddih. V nekdanji Italiji niso v Postojni, kljub temu, da je bila jama svetovno znana, sezidali niti enega hotela, kjer bi lahko obiskovalci prenočili. Ta naloga čaka Jugoslavijo. V Postojni s Postojnsko jamo, katero obiskuje v povojnih letih dve do štiri tisoč ljudi letno, je primeren hotel nujno potreben.

V soškem predelu je najbolj znana in obiskana gora Soška dolina, predvsem Dolina Trente in Koritnice. Vedno več turistov prihaja v Bovec, Tolmin, Treto, Gornji, Spodnji in Srednji Log, a tudi v ostale kraje Posočja. Vendar pa je sedanja zmožljivost nastavitve še precej omejena, čeprav se iz leta v leto stanje izboljšuje. Danes razpolaga Slovenskega Primorja s 1.424 posteljami ter petimi počitniškimi domovi, kjer lahko prenoči okrog 120 gostov. To vse pa je že zelo malo glede na lepoto in zanimivost teh krajev. Lansko leto je obiskalo letovišča Slovenskega Primorja 17.311 turistov iz raznih krajev Jugoslavije ter STO. Obiskovalcev pa bi bilo lahko seveda še mnogo več, ako bi imeli krajski hoteli in gostinice. Za zaključena obnova porušenihiš za časa osvobodilne borbe, razpolagali s primernimi hoteli, tujskimi sobami in planinskimi postojankami. Sodijo, da bi glede na to, da se za obnovo obiskovalcev lahko v poletnih mesecih prihajajo v kraje Soške doline petkrat več turistov, kot jih je prihajalo doslej.

Tudi za razvoj zimskega turizma so dan vsi pogoji. Tu prihaja v poštev področje Snežnika (1.798 m nadmorske višine), ki poleg tega slavi p

ljalci zavzeli okoli 10.000 kvadratnih metrov, tudi pa 8.000. V okviru novih odredb, ki urejajo zunanjo trgovino, bodo lahko zadruge zaključevale posle direktno s tujimi predstavništvi.

Konferenca za les na tržaškem velesejmu Združenje lesnih podjetnikov bo organiziralo v okviru tretjega mednarodnega tržaškega velesejma 27. junija lesno konferenco. Na njej bodo zastopala proizvajalci, potrošniki in trgovci iz tujine. Poleg njih pa tudi speditriji in lesni trgovci iz Trsta.

Zelo verjetno bodo na konferenci razpravljali o važnih vprašanih lesnega tranzita preko Trsta, ki v mnogocem zavirajo razvoj lesne trgovine.

V četrtek 14. junija bodo sputili v Tržiču v morje mešano motorno ladjo »Kanaris« z nosilnostjo 800 ton. Ladja bo opremljena z motorji Fiat, Tržiška ladjedelnica jo je zgradila za grško trgovsko mornarico. 7. julija bodo pričeli graditi v isti ladjedelnici prav tako za Grčijo ladjo »Miaouli«.

Na predenju razprave o mešanem lesu iz Trsta, kjer je bilo sedaj davno pred kapitulacijo Italije sestajali primorski partizani z ostalimi slovenskimi ter hrvatskimi borci, področje Ornega vrha, okrog katerega so divjali težki boji med partizani in belogardisti ter se mnogil drugi spomeniki narodno-osvobodilne borbe.

Za uspešen razvoj turizma v Slovenskem Primorju proučuje tudi možnost razširitve krožne ceste iz Gorenjske preko prelaza Vršiča do Boveca, kjer je zlasti težka cesta za motorna vozila na odseku z Vršiča do doline Trente. Ta del ceste bo vsekakor treba razširiti, po drugi strani pa so se sprožili misli — prebiti pod Vršičem predor za cesto, kar bi široko odprlo pot avtomobilskemu prometu.

Proučevanje in izdelki omejenega petlanske ekipe bodo objavljeni v posebnem zborniku. Tu je bo dolikseno verjetno do jeseni. Zbornik, v katerem bo mnogo lepih fotografij turističnih krajev Slovenskega Primorja, bo prvič v vrste v slovenskem turističnem slovnstvu in bo nosil naslov »Slovenskega Primorja v letu turizma«.

Zagrebski velesejmi

Na prihodnjem zagrebškem velesejmu bodo sodelovali: Italija, Francija, Svica, Belgija, Holandska, Danska in Zahodna Nemčija. Zelo verjetno bodo letos jugoslovanski razstavi

O POROČANJU IN RECENZIJAH

Z velikim zadoščenjem ugotavljam, da si je dr. Bartol ne da bi mu to svetloval — »zapisal za klobuka« meje opazke glede kritik — pardon — recenzij o delu SNG, »Primorskem dnevniku«. Ne povem samo svojega mnenja, če rečem, da se njegova recenzija o premeri in prvi repriži Obrti ge. Warreni precej razlikuje od prejšnjih. (Ta članek je bil napisan še pred objavo dr. Bartolove recenzije zadnje premiere SNG, »Namisljenega bolnika«, za zaradi obilice gradiva ni mogel biti prej objavljen. Opomba uredništva.) Sprito tega razveseljujega dejstva bi me, ni ne ostalo drugega kot vzeti na znanje indirektno toda nedvoumen odgovor dr. Bartola v obliki poročila o zadnji premieri in si sam sebi raz na tem čestitati, zlasti se zato, ker namen mogoča članka ni bil izživati take vrste polemiko, ki bi postala osebna. Ni mi šlo za osebe ampak za stvar.

Toda dr. Bartol je poleg tega jasnega odgovora objavil nekaj dni prej dolg članek v nadaljevanjih — katerega verjetno smatra za odgovor na moje opazke — in v katerem me je skušal prikazati kot nasprotnika SNG. Cel njegov spis izvevni v priporočilo enaj s zapisek za klobuk, da je SNG dalo predstave, ki bi delale čast vsakemu prvovrstnemu odru itd.» Na drugem mestu omenja moja brezbrižnost o zadevah SNG, čes da sem na jejem med razpravami o SNG čital časopis ali celo odšel iz sobe tak da sem v zadnjem času sicer intervalni tudi pri takih razpravah a »ne baš v korist SNG«. Se malo ne mislim braniti se pred temi očitki. Vsa, ki je kdaj hodil na koncerte, kolise, vde, da razgovori večkrat začnejo v nepomembne podrobnosti ali celo izven dnevnega reda. Vedno bom branil raelo, da ima vsak, ki sedi pri seji, ne samo pravico govoriti, temveč tudi molčati, če se mu zdi, da se obravnava podrobnosti, ki so izven njegovega področja. (Članku dr. Bartolovi domni, da je na SNG čital časopis ali celo odšel iz sobe tak da sem v zadnjem času sicer intervalni tudi pri takih razpravah a »ne baš v korist SNG«. Se malo ne mislim braniti se pred temi očitki. Vsa, ki je kdaj hodil na koncerte, kolise, vde, da razgovori večkrat začnejo v nepomembne podrobnosti ali celo izven dnevnega reda. Vedno bom branil raelo, da ima vsak, ki sedi pri seji, ne samo pravico govoriti, temveč tudi molčati, če se mu zdi, da se obravnava podrobnosti, ki so izven njegovega področja.)

Čudim se, da je dr. Bartol razume moj članek kot napad na kvaliteto SNG. Čudim se še posebno zato, ker naj mi gledališki igralci sami (vsaj kar jaz vem) niso vzeli na znanje v tem smislu. Pač pa so mi nekateri — in re da bi zato prosil — izrazili svoje zadoščevanje nad omenjenim člankom. Vidim, da moram še enkrat povdati, da sem hotel s svojim člankom doseči izboljšanje recenzij sploh in tudi gledaliških seveda, da pa — nisem nikjer dvomil o kvalitetah našega SNG, kar pa seveda zopet še ne pomeni, da bi se vesih ne dalo narediti tudi boljše. Dr Bartol mi bo že dovolil trditi, da SNG ni bilo na moje igralce tako dobro, da bi boljše ne moglo. In v zgozno plat recenzenta bi bila tudi, da enasvetu umetnikom in izvajalcem, kako naj izboljšajo in izpopolnijo svoje »delo«, kot je napisal dr. Bartol. Po vsem tem lahko še enkrat povdam, da je vse dr. Bartolovo pisanje o moji osebi in zvezi z gledalištem dokaj neumestno. Predvsem je nepotrebnost, da brani, česar nič nje napadal. Kolikokrat naj še povem, da mi ni šlo za igro SNG (kakor tudi o kvaliteti drugih prireditel nistem govoril), temveč zgolj za način poročanja oziroma recenziranja.

Dovoljujem si spomniti dr. Bartola na prvi odstavek tretjega nadaljevanja njegovega članka, kjer govori o osebnih izpadih in pismenih protestih in pa na govor, ki sva s svojčastim imela ob tej zadevi. Poročja se mi sunj, da je dr. Bartol kdaj pa kdaj kaj spregledal morda prav zato, da iz zgornje osebnim izpadom in pismenim protestom. Dragi dr. Bartol! Vsa poklic imo svoje težave: ko stopa umetnik pred poslualca, mora biti pripravljen prav tako na aplav, kakor tudi na življenjske, na usodno kakor tudi neugodno kritiko. Prav tako mora tudi recenzent biti pripravljen na to, da ne bodo — posebno prizidati umetniki — vedno zadoščajni s tem, kar zapíše. To je združeno s poklicem in ni pomoči. Tudi zozdravnika se mora sprizajziti z dejstvom, da ljudje je zelo neradi k njemu hodijo. Gostilničar je s svojim poslom gotovo na boljšem.

Dr. Bartol tudi omenja, da me poredkoma ali pa sploh ne vidi na premierah SNG. Res je. Res je pa tudi, da je značaj mojega dela tak, da imam prav zvečer neodložljive obveznosti in da hodim na predstave SNG samo ob svojem prostem času in ne po poklicni dolžnosti kakor na pr. dr. Bartol. Med članki tržaškega gledališča so tudi taki, ki lahko izpričajo, da sem bil pred vojno celo vrsto let stalen abonert mariborskega gledališča, tu v Trstu sem pa včasih celo sodeloval s SNG. Trditve dr. Bartola, da se za gledališče zanimam šele v zadnjem času, je torej neosnovana.

V obrambo svojega dosedanjega načina poročanja navaja dr. Bartol tudi dejstvo, da Slovence nimamo v Trstu toliko časopisov in poročevalcev, da bi se recenzije med seboj dopoljevale. To je točno. Lahko celo rečem, da je sedanje stanje, da namreč isti človek piše recenzije v dnevniki in v reviji, ni nezgodno. Z odločnim stalištem, da bo pisal za dnevniki ali za revijo, bi pa dr. Bartol mogoče vendarle pripomnel k resitvi tega vprašanja. Priznam, da ni lahko o isti stvari pisati dvakrat, in sicer tako, da bi ostalo vedno isto stališče. Ob koncu (v tretjem nadaljevanju) dr. Bartol domni, da bi razlikujem med delom produktivnega in reproduktivnega umetnika. Mislim, da vendar lahko izjavim, da prav dobro razlikujem. Dr. Bartol omenja samo to, da reproduktivni umetnik ne ustvarja umetnin, ki ostajajo tudi še potem, ko je umetnik nehal delovati, medtem, ko je produktivni umetnik na boljšem. (Jaz bi k temu dodal še to, da so skoro vsi produktivni umetniki bili prisiljeni biti reproduktivni in da je na splošno, da v Trstu, najboljše poskrbljenosti za življenjske pogoje reproductivnih kot da produktivnih umetnikov. Toda kadar se zadovolji z vrabcem v roki, naj se ne jezí, če kdo vendarle ulovi tudi goloba na strehi!)

Pri vseh teh ugotovitvah pa vendar nisem mnenja, da reproductivnemu umetniku ni treba povedati, kar mu gre; obzirno ali manj obzirno, vse enkrat ali sedaj nekaj in potem nekaj — prepustam recenzentu, da najde pravi način. Mar naj zaradi prevelike občutljivosti nastimo koga v usodi lužiji, da je umetnik, tudi če ni? Kaj smo mu s tem pomagali? (Da ne bo zopet zaprčnega razumevanja; govorim na splošno, ne da bi pri tem mislil samo na gledališče.)

Ni vidim pa razloga, zakaj naj bi posebej ugotavljal razlike med zborovskimi pevciem in gledališkim igralcem. Vsa-komur je jasno, da ima vsako delo in tudi umetniška paroga svoje značilnosti, svoje odpre in sile strani. Če bi hoteli vse naštevati, bi napisal zelo debele knjige, ne pa članek v časopisu. Čeprav v radajevanju. Ugotovitev teh razlik še ne dokazuje, da je naša kritika vedno dobra in pravilna. Kar imamo dobre povprečne in slabe drame, dobre, povprečne in slabe skladbe, povprečne in slabe filme, Saj res: V začetku svojega članka dr. Bartol razpravlja kaj je kritika, kaj recenzija, kaj poročilo. Njegove nauke vza, imem spoštljivo na znanje. V svoji preprostosti sem pač uporabljal besede kritika, tako kot se uporablja v vsakdanji govoric, ko se vsakemu poročilo o katerikoli prireditvi, akademiji itd. reče kratko kritika. Nam ji dr. Bartol ne zamere, če sem njegove recenzije imenoval kritike. Tega ne bom nikoli ni poril.

UBALD VRABEC

(Naš list bo rad objavil še nadaljnje članke, ki bi obravnavali vprašanje recenzij in podobna vprašanja, vendar uveljavljamo željo, da bi se ti članki spuščali na področje osebnih obznanovanj; zato z zgornjim odgovorom zaključuje to pole-miko.)

GOSPODARSTVO

TRGOVINA • INDUSTRIJA • PROMET • FINANCE

PO RAZSTAVNEM PROSTORU

Pred otvoritvijo tržaškega velesejma

Paleta narodov je skoraj gotova. Stekleno steno montirajo prav te dni. Samo zunanje stenske stije še potreba — pa razstavjalceve seveda. V pritičju bodo od desne proti levi: Južnoslovani, Grki in Avstrijci, v prvem nadstropju pa Francoz

Se vedno dviga velik žerjav beton in drug material v drugo nadstropje te veličastne stavbe, vendar je pritičje že pripravljeno, da sprejme svoje goste. Celotno dviga prvi deli potrebne opreme so že postavljeni, tudi stene, ki bodo ločile države med seboj že stojijo.

Ce gremo od palače narodov proti vzhodu, vidimo, kako grade nov paviljon namenjen za mednarodno razstavo avtomobilov. Tu paviljon bo stalen. Letos bomo v njem po let ameriških videli tudi evropske avtomobile. Konstruktorka tega paviljona kot tudi ostalih, ki jih grade letos, je originalna — na prvi pogled nekoliko čudna. Na stebrih bo stala cikcakasta streha.

Marijan Kovacic, ki bo tudi nastopil v nedeljo na stadionu »Prvi maj«.

Takoj za tem paviljonom se je nanesli ERP. Ze lani je bil zelo mogočno urejen, letos bo še bolj. Tudi njegova konstrukcija je nekaj posebnega, čeprav je začasn in sloni na jeklenih ceveh. Paviljon ERP bo opremljen s posebno kino dvorano s 180 sedeži.

Ce izpustimo nekaj manjših objektov in ne upoštevamo majhnega parka namenjenega za počitek, smo pri vzhodu.

Tu pa bo nekaj za neži spol, ki hoče biti lepo oblečen in če dopušča denarnica tudi okrašen z dragulji, prstani in podobnim blagom.

Ko smo šli že tako po vrsti, povemo še, da bo v paviljonu »Av razstava obrtnikov. Njo zelo hvalijo, ker bo menda pokazala dober okus in moštvo obrtniškega dela.

Se zelo malo časa nas loči do svetnega trenutka, ko bo do otvorili razstavo. Ta čas bo moral prav temeljito izkoristiti vsi — uprava velesejma in razstavjalci, da bo razstava že ob otvoritvi popolna.

Dubrovniška noša

Nedeljo so gledališki igralci in novinarji v Ljubljani uprizarili svojevrstno prireditev. Nad 20.000 ljubljancov je na stadionu sedelo poteku izredne nogometne tekme med novinarji in igralci. Ni manjkalo smeha in dobre volje. Ljubljanci pa so še rajši prisiljeni tudi zaradi tega, ker je bila prireditev v korist Kulturnega doma v Trstu

VREME
Včeraj ob 19. uri je bil zračni pritisek 768,5, toplota 20,9...

ZADNJA POROČILA
PRIMORSKI DNEVNIK

Današnje najvažnejše oddaje:
Jug. cona Trsta: 14.35: Ope-

GEORGE MARSHALL SE JE VRNIL DOMOV
SELE PRI KUMSONGU
NOVA KITAJSKA ČRTA?

Iz Čorvona in Kumhve zavezniki napredujejo proti severu - Vesti o angleškem izkrcanju v maju

WASHINGTON, 12. - V ameriško prestolnico se je danes vrnil s Koreje minister za obrambo, George Marshall. Na tiskovni konferenci je povedal, da je bil glavni namen njegovega obiska na Koreji proučiti vprašanje zamenjave čel...

TOKIO, 12. - Boji na korejskem bojišču so v polnem teku. V ameriški prestolnici pa se na drugi strani nadaljujejo anglo-ameriški pogajanja glede morebitnih korakov, ki bi bili potrebni za pogajanja s Pekingom...

Še vedno nič
gleda Mac Leana
in Burgessa

LONDON, 12. - Glasnik angleškega zunanjega ministrstva je danes izjavil, da je angleška policija, takoj ko je izvedela o izginotju diplomatov Mac Leana in Burgessa, obvestila policije vseh zahodnoevropskih držav...

Nesreča sanitetnega
letala

BUENOS AIRES, 12. - Zaradi velike nevihte se je zrušilo vojaško sanitetno letalo. V letalu so bili trije člani posadke in pet potnikov. Zaradi slabega vremena se niso mogli poiskati letala. Menijo, da je vseh 8 potnikov najmanj ranjenih.

Trumanova poslanica
abesinskemu cesarju

ADDIS ABEBA, 12. - Osebnega Trumanovega poslanca, generala Charlesa Bolita pričakuje jutri v abesinskih prestolnici. S seboj prinaša osebno Trumanovo poslanico za Haile Selassieja...

Sirija
se pritožuje

NEW YORK, 12. - Sirija je danes poslala novo predsedniku Varnostnega sveta, v kateri je protestirala proti dovoljenju generala Rileyja, poveljnika zadnjega glavnega stana OZN v Palestini...

Moderna alkimija

LONDON, 12. - Kot poročajo britanski dnevniki, ki je znan po svojih iznajdbah, je britanski atomski znanstvenik dr. F. D. S. Butement uresničil staro alkimistično, da bi spreminil živo srebro ali druge podobne kovine v zlato...

Joe Louis zopet na kvadratu

NEW YORK, 12. - Po rekla, da se Joe Louis zopet pripravlja na boje, je danes izjavil, da bo v juniju zopet nastopil v ringu. Njegov naslednji bojevalnik je še neznan.

Na naši sliki vidimo pontonski most preko reke Imjin, kjer so bili zadnji precejšnji boji. Sile OZN so na vsak način hotele razširiti svoje ozemlje preko te reke...

Lažni zdravnik

CATANIA, 12. - Sodišču so prijavili tri občinske uradnike, ki so predložili ponarejene zdravniške diplome. S tem so uspeli, da so jih nastavili kot zdravnike pri občinskem hitriškem uradu.

SREDNJEVROPSKI NOGOMETNI POKAL
1952. najbrž v Jugoslaviji

DUNAJ, 12. - Odbor nogometnega tekmovanja za srednjeevropski pokal je sprejel predlog jugoslovanske nogometne federacije, po katerem naj bi bil ta turnir leta 1952 v Jugoslaviji.

Težave
Mickey Rooney

HOLLYWOOD, 12. - Martha Vickers je zahtevala ločitev s Mickeyjem Rooneyjem, zaradi eduševne krutosti. Rooney se je ločil že prej z Evo Gardner in Betty Jane Rose.

Dustolovščine
dobrega vojaka Svejka
III. DEL
u svetovni vojni
179. PREVEDEL PROF. DR. FRAN BRADAC
LUSTRIAL DR. ROBERT HLAVATY

civilist ustrašil, ter se zvrnil na Svejkovo posteljo s takšnim glasom kakor zaklan prašič, preden pogine, in zajavkal:
«O, Tannenbaum! O, Tannenbaum, wie grün sind deine Blätter!»

NOVE OVIRE
V BERLINU

Trije zahodni poveljniki so danes protestirali pri Denginu - Adenauer bo v četrtek priromal v Rim - Kirkpatrick obljublja vrniti Helgoland Nemcem

BERLIN, 12. - Bivša nemška prestolnica je imela to čast, da so se na njenih ruševinah nasprotja med bivšimi zavezniki v drugi svetovni vojni tako povečala, da so krstili to nepotost s «hladno vojno».

ŠPORTNI DNEVNIK

17. junija v nogometu
Zagreb-Dunaj
V Sudanu
stavka policija

10.000 metrov:
30:49.0 Mihalič, 32:24.0 Ceti-
nič, 33:29.4 Skenderović,
33:39.6 Skrinjar, 34:33.0 Kraja-
c.

100 metrov:
11.0 Cikoš, 11.0 Jovančič,
11.1 Cukača, 11.1 Brnad, 11.2 Pecej.

400 metrov:
49.6 Sabolj, 50.1 Miličević,
50.3 Stanković, 50.3 Ratič, 51.2 Hočevar.

800 metrov:
1:57.2 Čeraj, 1:58. Kereste-
vič, 1:58.2 Otenheimer, 1:58.7
Ilić, 1:58.8 Erber.

5000 metrov:
14:39.0 Segedin, 15:07.4 Ste-
fanović, 15:50.6 Godler, 15:54.6
Djuric, 15:55.4 Kranjč.

17. junija v atletiki
100 metrov:
11.0 Cikoš, 11.0 Jovančič,
11.1 Cukača, 11.1 Brnad, 11.2 Pecej.

400 metrov:
49.6 Sabolj, 50.1 Miličević,
50.3 Stanković, 50.3 Ratič, 51.2 Hočevar.

800 metrov:
1:57.2 Čeraj, 1:58. Kereste-
vič, 1:58.2 Otenheimer, 1:58.7
Ilić, 1:58.8 Erber.

5000 metrov:
14:39.0 Segedin, 15:07.4 Ste-
fanović, 15:50.6 Godler, 15:54.6
Djuric, 15:55.4 Kranjč.

10000 metrov:
30:49.0 Mihalič, 32:24.0 Ceti-
nič, 33:29.4 Skenderović,
33:39.6 Skrinjar, 34:33.0 Kraja-
c.

17. junija v atletiki
100 metrov:
11.0 Cikoš, 11.0 Jovančič,
11.1 Cukača, 11.1 Brnad, 11.2 Pecej.